

Suvremena psihologija

Časopis za psihodijagnostičku teoriju i praksu
kao i ostala područja psihologije

Vol. 25, br. 2, 2022
str. 101-187

Contemporary Psychology

Journal for psychodiagnostic theory, practice
and other fields of psychology

Vol. 25, no. 2, 2022
p. 101-187

UDK 159.9

Print ISSN 1331-9264

Online ISSN 2584-3052

CODEN SUPSFW

Nakladnik/Publisher Naklada Slap, 10450 Jastrebarsko, Dr. F. Tudmana 33, p.p. 78; tel. ++ 385 1 6281 774; e-mail: suvremena@nakladaslap.com; www.nakladaslap.com

**Glavni i odgovorni urednik/
Editor-in-Chief** Zvezdan Penezić, Odjel za psihologiju Sveučilišta u Zadru,
Obala kralja Petra Krešimira IV, 23000 Zadar

Tajnica/Secretary Marija Peranović, e-mail: marija@nakladaslap.com

Uredništvo/Editorial Board

Jelena Barkić (Osijek)	Gina Lugović (Šibenik)
Gordan Bošković (Rab)	Maja Parmač (Zagreb)
Zrinka Greblo (Zagreb)	Melanija Slaviček (Zagreb)
Jasna Hofer (Varaždin)	Ana Slišković (Zadar)
Valerija Križanić (Osijek)	Pavle Valerjev (Zadar)

**Predsjednik Savjeta/ President
of Advisory Editorial Board** Goran Milas, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar,
Marulićev trg 19/l, 10000 Zagreb

**Savjet časopisa/
Advisory Editorial Board**

Andreja Brajša Žganec (Zagreb)	Krunoslav Matešić (Zagreb)
Sefa Bulut (Istanbul)	Goran Milas (Zagreb)
Valentin Bucik (Ljubljana)	Jose Muñiz (Oveidad)
Nermin Đapo (Sarajevo)	Danko Nikolić (Frankfurt)
Arne Evers (Amsterdam)	Ivo Sobota (Zagreb)
Hrvoje Gligora (Opatija)	Izabela Sorić (Zadar)
Mladen Havelka (Zagreb)	Lazar Stankov (Sydney)
Ljiljana Kaliterna-Lipovčan (Zagreb)	Mladenka Tkalčić (Rijeka)
Panta Kovačević (Beograd)	Fuad Topić (Zagreb)
Ksenija Marinković (San Diego)	

Lektor za hrvatski jezik/ Croatian Language Editor Petra Trumbetić Prša

Lektor za engleski jezik/ English Language Editor Marija Peranović

Tehnički urednik/Technical Editor Gordana Bregar

Objavlivanje Časopis se objavljuje dva puta godišnje ili kao dvobroj.

Copyright © Prava za članak koji je prihvaćen za objavljivanje prenose se na *Suvremenu psihologiju*. Izdavač (Naklada Slap) zadržava pravo objavljivanja i distribucije članka u tiskanom i elektroničkom obliku bez prethodnog dopuštenja autora. Svi članci koji su objavljeni online podliježu licenci Creative Commons CC BY-NC-SA koja omogućava upotrebu, izradu, distribuciju i prikaz članka u nekomercijalne svrhe i citiranje u skladu s pravilima.

Pretplata Godišnja pretplata: pojedinci u Hrvatskoj - 73,50 kn; pojedinci u inozemstvu - € 25; institucije u Hrvatskoj - 147 kn; institucije u inozemstvu € 35

Potpisnici Ugovora o korištenju psihologijskih mjernih instrumenata kao i članovi HPK-a i HPD-a - 52,50 kn

IBAN račun: HR73 2340 0091 1103 5558 7 (tuzemni)

Privredna banka Zagreb dd. SWIFT CODE: PBZGHR 2x (inozemni)

Tisak/Printed by Naklada Slap, Jastrebarsko. Printed in the Republic of Croatia.

SADRŽAJ / CONTENTS

NASLOV/IMPRESUM/SADRŽAJ

TITLE/IMPRESSUM/CONTENTS 101

Uvodnik 105

ČLANCI

ARTICLES

Jelena Kuvač Kraljević, Ana Matić Škorić, Antonia Štefanec, Mirjana Lenček
Jevčok, stanjak, vojge: oblikovanje i uloga pseudoriječi u logopedskoj intervenciji 109
JEVČOK, STANJAK, VOJGE: PSEUDOWORD FORMATION AND THEIR ROLE IN
SPEECH-LANGUAGE INTERVENTION

**Adriana Lis, Krunoslav Matešić (Jr.), Ariana Antonelli, Krunoslav Matešić,
Filippo Aschieri**
Similarities and differences in challenges of test development, adaptation,
and standardization: A descriptive study of Croatian and Italian psychologists' attitudes 125
SLIČNOSTI I RAZLIKE RAZVOJA, ADAPTACIJE I STANDARDIZACIJE.
PRIKAZ STAVOVA HRVATSKIH I TALIJANSKIH PSIHOLOGA

Ljerka Hajncl, Dario Vučenović
Mogu li osobine ličnosti i emocionalne kompetencije biti prediktori važnosti kvalitete
života i zadovoljstva kvalitetom života? 137
CAN PERSONALITY TRAITS AND EMOTIONAL COMPETENCES PREDICT IMPORTANCE
AND SATISFACTION WITH LIFE?

POLEMIKA

POLEMICS

Predrag Zarevski, Zrinka Zarevski, Paula Čatipović
Emocionalna inteligencija – o čemu je zapravo riječ? 147
EMOTIONAL INTELLIGENCE – WHAT IS IT REALLY ABOUT?

Suvremena psihologija citirana je u PsycINFO, Sociological Abstracts, Social Scisearch, Journal Citation Reports/Social Sciences Edition, SCOPUS Elsevier Bibliographic Database, ERA - Educational Research Abstracts, ERIC - Educational Resource Information Center, IBSS - International Bibliography of the Social Sciences

BILJEŠKA IZ POVIJESTI PSIHLOGIJE
NOTE ON THE HISTORY OF PSYCHOLOGY

Krunoslav Matešić

Hrvatski oblici Alfa-serije i Beta-serije

157

PRIKAZI TESTOVA

TEST REVIEWS

Test opće inteligencije, revidirani – Ljestvica 2 (CFT 20-R) (*Valentina Ružić*)
CATTEL'S FLUID INTELLIGENCE TEST – SCALE 2 (CFT 20-R)

165

Test pažnje, revidirani oblik (d2-R) (*Mislav Kranjčev*)
TEST OF ATTENTION – REVISED (dr-R)

167

PRIKAZI KNJIGA

BOOK REVIEWS

Psihologija starenja – izazovi i prilagodba (*Dunja Jurić Vukelić*)
PSYCHOLOGY OF AGEING – CHALLENGES AND ADAPTATION

171

Dr. Elza Kučera (*Viktor Božičević*)
DR. ELZA KUČERA

173

International Histories of Psychological Assessment (*Valentina Ružić*)
MEĐUNARODNE POVIJESTI PSIHOLGIJSKE PROCJENE

175

IN MEMORIAM

DR. SC. MIRKO DRENOVAC (*Damir Lučanin*)

181

AUTORI/AUTHORS

185

KLJUČNE RIJEČI

186

KEY WORDS

187

UPUTE SURADNICIMA

Uvodnik

Vrijeme leti i *Suvremena psihologija* ove godine slavi srebrni pir zajedno sa svojim čitateljima i vrijednim autorima priloga i to ne samo iz Hrvatske. Kriteriji za kategorizaciju radova jasno su određeni od prvog broja. Članovi i uredništava i savjeta Suvremene psihologije duguju veliku zahvalnost recenzentima koji su dali poseban doprinos kvaliteti časopisa. Ali, nećemo spavati na lovorikama! Psihologija će, prema nekima, biti najznačajnija znanost u trećem mileniju! A upravo u tom razvoju psihologije časopisi imaju veliku odgovornost jer najnovija otkrića treba predstaviti kako znanstvenoj, tako i široj javnosti. Premda su mnogi konstrukti i fenomeni iz područja psihologije već jako dobro istraženi i teorijski potkrijepljeni, ni jedna znanost, pa tako ni psihologija nije zacementirana. Svakodnevno evoluiraju dotadašnje spoznaje i izgrađuju se novi koncepti. Upravo za takve pomake važne su i znanstvene rasprave. Prisjetimo se polemika između pripadnika vodećih škola i vrhunskih znanstvenika. Psihologiju su jako unaprijedile i afirmirale u široj javnosti prepiske između C. Rogersa i B. F. Skinnera, te nešto kasnije rasprave oko strukture inteligencije između J. P. Guilforda i R. B. Cattella.

Potaknuti tim razmišljanjima došli smo do zaključka da naš časopis otvori novu rubriku, kakvu imaju mnogi časopisi u području društvenih znanosti, a koja ne ide ni u red znanstvenih ni u red stručnih članka, već će donositi kritičko razmišljanje o statusu nekog psihološkog konstrukta. Dvoumili smo se oko toga treba li tu rubriku nazvati *Rasprave* ili *Polemike*. Odlučili smo se za *Polemike*.

U ovom broju premijeru u rubrici *Polemika* ima jedna izuzetno važna tema – *Emocionalna inteligencija*. Zašto? Dok klasičnu (kognitivnu) inteligenciju, slobodno možemo reći perjanicu psihologije, više od jednog stoljeća nitko ne pokušava „oteti“ psiholozima, koncept emocionalne inteligencije pomalo je svačije i pomalo ničije leno, kako to obično biva kad su stvari dubiozne. Osim što o njoj svi imaju svoje „stručno“ mišljenje, oko nje se također vrti i velik novac u publicistici i treningu. U javnosti je taj koncept stoga vrlo široko i nekritički prihvaćen, ali među psiholozima ipak postoje i oni koji u vezi s tim konceptom imaju određene zadržke.

Nadamo se da će se potaknuti ovom novom rubrikom *Suvremene psihologije* javiti i drugi autori kad osjete potrebu da o nekoj temi na problemski način rasprave s drugim psiholozima i/ili znanstvenicima iz dodirnih struka.

S obzirom na nedostatak psiholoških časopisa koji bi bili otvoreni ne samo za znanstvene i stručne članke nego i za prikaze knjiga, testova, izvješća, obavijesti, mogućih razgovora, nekrologa, podsjećamo da zadržavamo rubriku Ostalo (prikazi testova, knjiga i projekata, izvješća, obavijesti i drugo).

Naklada Slap izdaje časopis *Suvremena psihologija* kao vodeći izdavač psihološke literature u Republici Hrvatskoj. Časopis je namijenjen prvenstveno unaprijeđivanju psihohodijagnostičke teorije i prakse. Od prvog Zakona o psihološkoj djelatnosti (NN 47/2003), službeno nazivamo psihodijagnostičkim sredstvima testove koji omogućavaju donošenje individualnih, diferencijalnih dijagnoza. Pored njih postoje i neusporedivo brojniji istraživački instrumenti kojima se mjere tek fenomeni. Hrvatsko psihološko društvo i Hrvatska psihološka komora objavili su

prijevod Očitovanja Međunarodnog povjerenstva za testove, dokumenta kojim se pojašnjavaju razlike između jednih i drugih. Dostupno na: [statement_using_tests_for_research_croatian.pdf](#) (intestcom.org)

U vezi s primjenom istraživačkog instrumentarija često nailazimo na nesporazume zbog toga što autori moraju priložiti potvrde da su poštovali autorska i izdavačka prava. Podsjećamo da je u Republici Hrvatskoj vlasništvo ustavna kategorija te da su intelektualni kreativni produkti oblik intelektualnog vlasništva koje se dodatno štiti i našim Zakonom o autorskim i srodnim pravima (NN 111/21), dostupno na: Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima - Zakon.hr.

Na mrežnim stranicama Američke psihološke udruge navode se zahtjevi vezani uz korištenje istraživačkih instrumenata koje mi u cijelosti prihvaćamo. Na linku: APA PsycTests Sales Flyer - dostupni su podaci za više od 72 000 testova i mjernih instrumenata. Dodatno: <http://www.apa.org/pubs/databases/psyc-tests/fact-sheet.pdf>.

Dakle, molimo sve autore koji su primijenili bilo kakav test da prilože potrebne potvrde, bilo kao kopije odobrenja izdavača ili autora, bilo kao slike zaslona (*screen shots*) ako su u javnoj domeni.

Danas se psihologija u RH studira na sedam odsjeka, odnosno odjela. Brojni nastavnici imaju potrebu za objavljivanjem svojih radova.

Tehnološki razvoj, ponajprije razvoj interneta, omogućuje naizgled jednostavna istraživanja koja, na žalost, nisu provedena u skladu s metodološkim pravilima psihološke znanosti i struke. Prvo, ona su prečesto napravljena tek na prigodnim uzrocima, a zaključci se izvode kao da su bili u pitanju reprezentativni uzorci.

Drugo, za istraživanja koja su provedena internetski upozoravamo da ćemo se pridržavati preporuka koje su objavljene u Smjernicama ITC-a i ATP-a (Guidelines for Technology-Based Testing. Dostupno na: [tba-guidelines-final-2-23-2023-v4-167785144642TgY.pdf](#) (intestcom.org))

Internetsko testiranje mora biti provedeno u/pod kontroliranim uvjetima! Navede su Smjernice službeni dokument Međunarodnog povjerenstva za testove (ITC) i Udruge izdavača testova (ATP), pri čemu naglasak stavljamo na natuknice o kontroli prikupljanja podataka: N° 3.16 i N° 8.5; 8.6 i 8.7. Smatamo da o problemima autentifikacije nema smisla ni raspravljati jer kod nas još uvijek ne postoji značajnija informatička infrastruktura za takva testiranja. Premda je autentifikacija prvenstveno vezana uz testiranje znanja i sposobnosti, ona bi trebala postojati i u slučaju internetske primjene upitnika za procjenu ličnosti kao za niz anketnih postupaka.

Dio autora imao je izvrsne istraživačke zamisli, proveli su *on-line* istraživanja na velikim uzorcima, ali zbog prethodno spomenutih metodoloških propusta ne mogu jamčiti da su odgovore dali sudionici mjerenja koji su se registrirali ili su to bile neke druge osobe, ponekad pomagači registriranim osobama. Podsjećamo na stara uređivačka prava da uredništvo časopisa može odbiti bilo koji članak bez objašnjenja. Mi ćemo zadržati pravo da internetski prikupljene podatke koji su dobiveni bez potpune kontrole, objavujemo tek kao prethodna ili kratka priopćenja, ograničavajući opseg na sveukupno 12 kartica teksta.

Očekujući vaše priloge, zajednički idemo naprijed!

Uredništvo